

Salvador Mondon

La mort d'aquest pireneista francès, ocorreguda en la tardor de 1927, ha representat una pèrdua sensible per l'erudició meridional en el que es refereix a la història de les valls pirenenques.

En la seva possessió senyorial d'Estancarbon, prop de Saint-Gaudens, passà els seus darrers anys dedicat a l'estudi històric de la seva regió aquest distingit militar francès, retirat amb el grau de tinent-coronel, al qual la seva carrera l'havia dut durant una època de la seva vida a prestar serveis en missió colonial per diversos indrets d'Àsia i d'Àfrica.

En 1910, retirat ja del servei actiu de l'Exèrcit, va publicar un estudi i edició de *La Grande Charte de Saint-Gaudens*, text gascó medieval, acompanyat de traducció francesa i notes. En 1913, a la *Revue de Comminges*, publicà una breu recopilació dels privilegis antics de la vall d'Aran sota el títol: *Une vallée du Haut-Comminges. Privilèges accordés au val d'Aran en 1298, 1309 et 1313*. Altres articles interessants va publicar també a l'esmentada *Revue de Comminges*, entre els quals un sobre el trovador provençal Marcabré, i un altre sobre les possessions dels Ordres de Sant Joan de Jerusalem i del Temple en els territoris de Couserans i de Comminges. Especialment remarcable és l'edició que el tinent-coronel Mondon va fer en 1917 de *Les Privilèges de la Comté de Comminges avec le texte du traité des lies et passerries de 1513, d'après les actes officiels du Parlement de Toulouse et de la Couronne d'Aragon*. En aquesta monografia, fruit de les seves recerques en els Arxius tolosans i de les seves consultes al de la Corona d'Aragó, M. Mondon va recullir una sèrie de notícies documentals interessantíssimes per a l'estudi de les relacions i dels convenis entre diverses valls pirenenques d'una i altra vessant del Pirineu; un dels documents remarcables editats en aquest treball és el Tractat del Plà d'Arrem, de 1513, convingut entre diverses comunitats pirenenques espanyoles i franceses representades en una reunió magna que establí uns capítols d'amistat i bon veïnatge, destinats a assegurar la pau i tranquil·litat d'aquelles comarques i a facilitar el comerç recíproc entre elles.

M. Salvador Mondon era membre de la «Société des Études du Comminges» i corresponent de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. — F. V. T.

Francesco La Mantia

Docte jurista i egregi magistrat, recercador infatigable de la història siciliana i erudit reconstructor de les fonts històriques i jurídiques de Sicília, morí en el mes de juliol de l'any 1930. Entre les seves principals publicacions cal esmentar les següents: *Gli atti inediti di alcuni Parlamenti del Regno di Sicilia (1541 e 1594)*; *Il Palazzo dei Tribunali di Palermo*; *La Inquisizione in Sicilia*; i *I Libri legali bruciati in Sicilia per mano del boia*, amb les quals, com altres treballs seus, ha quedat palesada la importància de les seves recerques i dels seus coneixements sobre la història política, econòmica i artística de Sicília, en un període tan relacionat amb la història nostra. No poques de les seves investigacions les efectuà Francesco La Mantia en col·laboració amb el seu germà Josep, altre erudit eminent que per fortuna continua treballant encara. Junts investigaren llargament a l'Arxiu de la Corona d'Aragó en 1906.

Descansi en pau l'eminent historiador sicilià.